

RPW/291079/2021 P
Data: 2021-12-03

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.411.002.01.2021

Pan
Tobiasz Bocheński
Wojewoda Łódzki
Łódzki Urząd Wojewódzki
ul. Piotrkowska 104
90-926 Łódź

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

R/21/002 Zapobieganie i ograniczenie negatywnych skutków COVID-19 w obszarze pieczy zastępczej w ramach projektu pn. „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”

ŁÓDZKI URZĄD WOJEWÓDZKI W ŁÓDZI KANCELARIA GŁÓWNA URZĘDU	
Data wpływu:	03 -12- 2021
UL. PIOTRKOWSKA 104, 90-926 ŁÓDŹ L. dziennika	

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 87, F +48 22 444 56 98
kps@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Łódzki Urząd Wojewódzki ¹ , ul. Piotrkowska 104, 90-926 Łódź
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tobiasz Bocheński, Wojewoda Łódzki od 25 listopada 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zakres i dostosowanie do potrzeb beneficjentów ostatecznych pomocy udzielanej w ramach projektu. 2. Realizacja projektu i uzyskane efekty.
Okres objęty kontrolą	2020-2021 (I półrocze).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontroler	Anita Grzechulska-Cioczek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/50/2021 z 2 września 2021 r.

(akta kontroli t. I, str. 1-2)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wojewoda Łódzki terminowo zrealizował na terenie województwa łódzkiego projekt pn. „*Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19*”⁴. Zakres udzielonego wsparcia był adekwatny do potrzeb złożonych przez beneficjentów, a podział środków nie dyskryminował żadnego z powiatów. Samorządy województwa łódzkiego wydatkowały łącznie 87% środków. Wydatki poniesiono na zakup wyposażenia na cele realizowania zadań w trybie zdalnego nauczania, środków ochrony indywidualnej oraz wyposażenia do organizacji miejsc kwarantanny/izolacji dla dzieci z pieczy zastępczej, zgodnie z umową partnerską z 15 czerwca 2020 r.⁵ oraz Wytycznymi do realizacji Projektu. Na niepełne wydatkowanie wpływ miał m.in. krótki okres realizacji Projektu, tj. od 25 maja do 31 grudnia 2020 r. oraz zakup sprzętu za kwoty niższe niż pierwotnie założono.

ŁUW osiągnął założony w Projekcie wskaźnik liczby podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19. Wartością planowaną było 1558 podmiotów, natomiast osiągniętą 2307.

Wojewoda Łódzki sprawował nadzór nad realizacją Projektu m.in. poprzez monitorowanie kwalifikowalności wydatków ponoszonych przez samorządy czy założonych wskaźników rezultatu, jednak w trakcie kontroli stwierdzono, że Wojewoda nie przeprowadził kontroli w jednostkach samorządu terytorialnego, które otrzymały środki na realizację Projektu, co było niezgodne z § 6 pkt 4 i 10 umowy partnerskiej.

¹ Dalej: ŁUW lub Urząd.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Projekt.

⁵ Umowa między Wojewodą Łódzkim a Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zakres i dostosowanie do potrzeb beneficjentów ostatecznych pomocy udzielanej w ramach projektu.

Opis stanu faktycznego

1.1. Celem Projektu było wsparcie dzieci, rodziców zastępczych, pracowników rodzinnych oraz instytucjonalnych podmiotów pieczy zastępczej poprzez: zakup sprzętu komputerowego i multimedialnego na cele: zdalnego nauczania, wyrównywania braków szkolnych, podnoszenia kompetencji (tj. laptopów, komputerów stacjonarnych, oprogramowania i sprzętu audiowizualnego oraz oprogramowania dla dzieci z niepełnosprawnością), zakup środków ochrony indywidualnej (maseczek, rękawiczek, środków dezynfekcyjnych), zakup wyposażenia do organizacji miejsc kwarantanny/izolacji tworzonych w podmiotach pieczy zastępczej.

Inicjatorem Projektu było Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej⁷. Minister właściwy ds. rodziny w związku z potrzebą zabezpieczenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, wystąpił do Instytucji Zarządzającej⁸ z propozycją realizacji projektu dotyczącego wsparcia pieczy zastępczej w zakresie m.in. zakupu komputerów i oprogramowania na cele realizowania zadań w trybie nauki zdalnej oraz na potrzeby związane bezpośrednio z walką z epidemią COVID-19. Wszystkie działania prowadzono w oparciu o dokumentację uzyskaną od Ministerstwa, jako Lidera Projektu.

Lider Projektu podpisał umowy partnerskie z każdym wojewodą – Partnerem Projektu. Beneficjentami były jednostki samorządu powiatu i samorządu województwa, tj. organy prowadzące lub zlecające realizację zadań własnych podmiotom niepublicznym na podstawie art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁹, w zakresie prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych oraz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Natomiast bezpośrednimi odbiorcami byli wychowankowie umieszczeni w pieczy zastępczej, w tym osoby uczące się, które pozostały w pieczy zastępczej do 25 roku życia na podstawie art. 37 ust. 2 ww. ustawy oraz ich opiekunowie.

(akta kontroli t. I, str. 26-58, 267-274)

Projekt był realizowany w terminie od 25 maja do 31 grudnia 2020 r.¹⁰ przez Wydział Rodziny i Polityki Społecznej ŁUW¹¹. Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym ŁUW do zadań Wydziału należy m.in. prowadzenie spraw z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej przez jednostki samorządu terytorialnego i inne instytucje, a także realizowanie programów rządowych w powyższym zakresie.

(akta kontroli t. I, str. 3-25, 43-71, 272-273)

Łączna wartość Projektu wyniosła 130 mln zł, z czego wydatkowano 114,6 mln zł, tj. 88%. Wydatki przeznaczone dla województwa łódzkiego wyniosły 9483 tys. zł, z czego 1491 tys. zł (15,72%) stanowiły środki z rezerwy celowej budżetu państwa, a 7992 tys. zł (84,28%) z rezerwy celowej budżetu środków europejskich.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dalej: MRPIPS lub Ministerstwo.

⁸ Oznacza to ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 821, ze zm.

¹⁰ Początkowo termin realizacji Projektu obejmował okres od 25 maja do 30 września 2020 r. jednak z uwagi na liczne sygnały ze strony jednostek organizacyjnych bezpośrednio zaangażowanych w jego realizację, termin zakończenia Projektu został przedłużony do 31 grudnia 2020 r.

¹¹ Dalej: WRIPS.

W stosunku do wysokości środków zabezpieczonych dla województwa łódzkiego na realizację Projektu, tj. 9483 tys. zł, samorzady województwa łódzkiego złożyły zapotrzebowanie na wykorzystanie 7705 tys. zł (81%). Kwotę dofinansowania przekazaną samorządom na realizację Projektu wykorzystano w wysokości 6688 tys. zł, tj. w 87% zapotrzebowanych środków.

(akta kontroli t. I, str. 26-42, 100-222, 227-234)

1.2. Ministerstwo w Projekcie zaplanowało realizację zadania poprzez osiągnięcie dwóch wskaźników, tj.:

- liczby podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19. Wartością docelową było 20 tys. podmiotów, natomiast wartością osiągniętą 33 081 podmiotów (165% zaplanowanej wartości),
- wartości wydatków kwalifikowanych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19. Wartością docelową było 130 mln zł, natomiast osiągniętą 114,6 mln zł (88% wartości docelowej).

W trakcie realizacji Projektu Ministerstwo nie wymagało raportowania liczby dzieci, którym udzielono wsparcia. Ministerstwo zgodnie z § 6 pkt 7 umowy partnerskiej wymagało przesyłania, co dwa tygodnie raportów okresowych wg wzoru wypracowanego przez Lidera Projektu, w których zawarto m.in. takie informacje jak: łączna liczba osób, które skorzystały ze wsparcia (oprócz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej były to także rodziny zastępcze, tzw. osoby z otoczenia np. domownicy, czy pracownicy placówek instytucjonalnych), liczba zakupionego sprzętu komputerowego, multimedialnego, liczba zakupionych maseczek, rękawiczek. Stwierdzono, że Wojewoda Łódzki przekazywał raporty zgodnie z § 6 pkt 7 umowy partnerskiej.

(akta kontroli t. I, str. 100-108, 249, 398-429, 440-443)

1.3. Zapotrzebowanie na środki finansowe samorzady powiatowe oraz samorząd województwa złożyły elektronicznie za pomocą formularza, opublikowanego 7 lipca 2020 r. przez ŁUW w Centralnej Aplikacji Statystycznej¹², zgodnie z Wytycznymi do realizacji Projektu. Samorzady samodzielnie rozpoznawały lokalne potrzeby i przedstawiały kalkulację do projektu. Zapotrzebowania na środki na realizację Projektu składane były do Wojewody w dniach 6-9 lipca 2020 r. Następnie po weryfikacji dokonanej przez pracowników ŁUW, samorzady złożyły w dniach 15-16 lipca 2020 r. ponowne zapotrzebowania uwzględniające uwagi zgłoszone przez ŁUW. Zweryfikowane zapotrzebowania stanowiły załącznik do umów z samorządami.

Podziału środków pomiędzy samorządami województwa łódzkiego dokonano zgodnie z umową partnerską oraz Wytycznymi do realizacji Projektu. Kryteria te były obiektywne i nie dyskryminowały żadnego z powiatów.

(akta kontroli t. I, str. 26-42, 93-99, t. II, str. 3-34, 367-370)

Z badanej próby siedmiu samorządów¹³ wynika, że cztery z nich, tj. powiat łaski, kutnowski, rawski oraz zduńskowolski złożyły pierwotne zapotrzebowania na kwoty wyższe niż otrzymane (różnice wahały się od 7 do 187 tys. zł), natomiast trzy pozostałe, tj. powiat skierniewicki, zgierski oraz Miasto Łódź na kwoty niższe niż otrzymane (różnice wahały się od 57 tys. zł do 1 mln zł). Przyczyną cofnięcia powiatom przez ŁUW zapotrzebowania złożonego w dniach 6-9 lipca 2020 r. w CAS i konieczności dokonania korekty było m.in. znaczne zawyżenie lub zaniżenie kalkulacji zapotrzebowania, np. na środki ochrony indywidualnej w stosunku do liczby osób uprawnionych do otrzymania danego asortymentu, jak i orientacyjnego

¹² Dalej: CAS.

¹³ Powiat łaski, kutnowski, rawski, skierniewicki, zgierski, zduńskowolski oraz Miasto Łódź.

podziału środków dla poszczególnych samorządów przygotowanego przez MRPIPS; nieprawidłowe zaplanowanie liczby sprzętu komputerowego do zakupu, np. znacznie zawyżona lub zaniżona liczba sprzętu w stosunku do łącznej liczby dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie; nieuwzględnienie przez powiaty potrzeby zakupu sprzętu audiowizualnego dla rodzin zastępczych (powiaty: zduńskowolski, skierniewicki, łaski), środków ochrony indywidualnej (rawski) oraz oprogramowania dla dzieci z niepełnosprawnością (rawski, skierniewicki, łaski).

Ostateczne zapotrzebowania złożone przez powiaty województwa łódzkiego oraz samorząd województwa nie przekroczyły kwot wstępnie kalkulowanych przez Ministerstwo.

(akta kontroli t. II, str. 1-34, 38, 165-169, 296-300)

Wojewoda Łódzki nie był zaangażowany przez Ministerstwo w proces analizy zapotrzebowania na wsparcie w zakresie przeciwdziałania skutkom epidemii COVID-19 wśród beneficjentów ostatecznych. W dniu 18 kwietnia 2020 r. Ministerstwo opublikowało w CAS jednorazowe sprawozdanie dotyczące zapotrzebowania samorządów na sprzęt komputerowy dla wychowanków pieczy zastępczej w wieku szkolnym. Z przekazanego w dniu 22 kwietnia 2020 r. przez ŁUW sprawozdania wynika, że 24 powiaty województwa łódzkiego złożyły zapotrzebowania na łącznie 1542 sztuk laptopów z oprogramowaniem. Zbierając powyższe dane, Wojewoda Łódzki nie posiadał oficjalnej wiedzy na temat celu pozyskiwania i wykorzystania tych danych przez MRPIPS.

(akta kontroli t. II, str. 164-169)

Z wyjaśnień udzielonych przez Ministra wynika, że na etapie planowania Projektu przeprowadzono badanie dotyczące przewidywanego zapotrzebowania na sprzęt komputerowy dla dzieci w rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej. Przeprowadzona kwerenda w zakresie zgłoszonych potrzeb wykazała, że niedoszacowano zapotrzebowania na sprzęt komputerowy w rodzinnej pieczy zastępczej, w związku, z czym na podstawie danych o liczbie dzieci w wieku szkolnym w poszczególnych formach pieczy zastępczej, doszacowano zapotrzebowanie na sprzęt komputerowy, by zapewnić jak najszerszej liczbie dzieci możliwość korzystania ze zdalnych form nauki w okresie zamknięcia placówek szkolnych. Do obliczeń przyjęto, że przeciętny koszt sprzętu komputerowego wyniesie 3 tys. zł. Na podstawie liczby dzieci w pieczy zastępczej, liczby rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, liczby placówek opiekuńczo-wychowawczych i zatrudnionych pracowników oszacowano zapotrzebowanie na materiały dezynfekcyjne. Do obliczeń przyjęto, że koszt rękawiczek wyniesie 1 zł za parę, koszt maseczki 2 zł, koszt płynu dezynfekcyjnego 15 zł za litr.

(akta kontroli t. I, str. 102-104)

Podział kwoty na poszczególne województwa wraz z minimalnym wskaźnikiem liczby podmiotów objętych wsparciem, Ministerstwo przedstawiło w piśmie z 28 maja 2020 r. Dla województwa łódzkiego przeznaczono 9482,7 tys. zł¹⁴. Wyznaczono także minimalną liczbę podmiotów objętych wsparciem w wysokości 1558 podmiotów. Umowę partnerską Wojewoda Łódzki podpisał z Ministrem w dniu 15 czerwca 2020 r.

(akta kontroli t. II, str. 301-307)

1.4. W trakcie realizacji Projektu, Wojewoda Łódzki respektował wymogi określone *Zasadami promocji i oznakowania projektów*¹⁵. Na wszystkich dokumentach związanych z realizowanym Projektem oraz materiałach informacyjnych

¹⁴ 1490,7 tys. zł stanowiły środki z rezerwy celowej budżetu państwa, a 7992 tys. zł środki z rezerwy celowej budżetu środków europejskich.

¹⁵ Obowiązujące dla umów podpisanych od 1 stycznia 2018 r.

generowanych przez ŁUW umieszczono m.in. logo Funduszy Europejskich oraz nazwę Programu Wiedza Edukacja Rozwój, znak Unii Europejskiej, zgodnie z § 4 pkt 9 umowy partnerskiej, a także z dokumentacją Projektu opracowaną przez Lidera Projektu.

Wojewoda Łódzki respektował regulacje dotyczące ochrony danych osobowych, zarówno w umowie partnerskiej z 15 czerwca 2020 r. jak i w umowach podpisanych z samorządami (m.in. § 4 umów), zawarto stosowne postanowienia zobowiązujące samorzady do przestrzegania przepisów w zakresie ochrony danych osobowych w trakcie realizacji Projektu.

(akta kontroli t. I, str. 26-42, 257-274)

Projekt realizowany był w siedzibie WRiPS ŁUW przy ul. Żeromskiego 87 przez dwóch pracowników Oddziału ds. Rodziny. Przedstawiciele samorządów realizujących Projekt mieli możliwość uzyskania informacji w formie pisemnej, elektronicznej, telefonicznej, a także bezpośrednio w siedzibie Wydziału. Bezpośredni kontakt z pracownikami samorządów nastąpił w miesiącu sierpniu 2020 r. celem przekazania do podpisu umów przez uprawnione osoby (zarząd powiatu przy kontrasygnacie skarbnika).

Procedury związane z realizacją Projektu zostały dostosowane do sytuacji epidemicznej. W Urzędzie przestrzegano zasad mających na celu ograniczenie ryzyka zachorowania na COVID-19 np. poprzez elektroniczną lub telefoniczną formę kontaktu Wojewody z samorządami. W trakcie realizacji Projektu organizowano liczne wideokonferencje, np. MRPiPS ze wszystkimi Urzędami Wojewódzkimi, podczas których m.in. zgłaszano pojawiające się problemy czy omawiano bieżącą sytuację. Wideokonferencje miały miejsce m.in. w dniach 18 i 29 czerwca 2020 r., 21 i 31 lipca 2020 r., 12 i 25 sierpnia 2020 r. i odbywały się do 22 lutego 2021 r. Ustalenia ww. spotkań były następnie przekazywane przez Wojewodę wszystkim samorządom województwa łódzkiego w formie papierowej lub elektronicznej.

(akta kontroli t. I, str. 106-111, t. II, str. 367)

Zgodnie z § 7 ust. 5 umowy partnerskiej, ŁUW wyznaczył osobę koordynującą Projekt na terenie województwa i powiadomił o tym Lidera Projektu. Do celów sprawozdawczych i rozliczenia Projektu wykorzystywano system SL2014 (§ 6 pkt 12 umowy).

(akta kontroli t. II, str. 279-280, 284-285)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W trakcie realizacji Projektu na terenie województwa łódzkiego prawidłowo określono potrzeby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w zakresie dysponowania sprzętem komputerowym. Samorzady otrzymały środki finansowe zgodnie ze złożonym zapotrzebowaniem. Podczas realizacji Projektu przestrzegano regulacji dotyczących ochrony danych osobowych, jak również wymogi określone zasadami promocji i oznakowania projektów. Procedury związane z realizacją Projektu zostały dostosowane do sytuacji epidemicznej.

OBSZAR

2. Realizacja projektu i jej efekty.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Zgodnie z § 8 ust. 4 umowy partnerskiej, Wojewoda wystąpił do Ministra Finansów z wnioskiem o uruchomienie rezerwy celowej budżetu państwa oraz o uruchomienie rezerwy celowej budżetu środków europejskich.

Decyzją Wojewody Łódzkiego z dnia 24 lipca 2020 r. na podstawie art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁶ wprowadzono zmiany w budżecie na rok 2020 w części 85/10 – województwo łódzkie, dotyczące

¹⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

przeniesienia do jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego, części dotacji celowych w łącznej kwocie 7705,4 tys. zł, w tym 6494,1 tys. zł ze środków europejskich oraz 1211,3 tys. zł¹⁷ ze środków krajowych.

Wojewoda otrzymał oraz rozdysponował środki krajowe w dniach 19, 21 oraz 26 sierpnia 2020 r.¹⁸. Środki europejskie ŁUW otrzymał w dniach 5-12 sierpnia 2020 r., natomiast rozdysponował w dniach 12-19 sierpnia 2020 r.¹⁹.

(akta kontroli t. I, str. 275-378, t. II, str. 369-371)

Wojewoda Łódzki podpisał umowy z samorządami w dniu 3 sierpnia 2020 r. i tego samego dnia przekazał je (każdą w dwóch egzemplarzach) do starostw powiatowych, Prezydenta Miasta oraz Marszałka Województwa Łódzkiego. Umowy zostały podpisane przez samorzady w dniach 4-18 sierpnia 2020 r. Z wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora WRiPS wynika, że na daty podpisania umów z samorządami wpływ miały: opóźnienia w przekazaniu dokumentacji projektowej oraz konieczność modyfikacji dokumentacji w tym wzorów sprawozdań ustalonych przez Ministerstwo. Ponadto decyzję Ministra Finansów zwiększającą plan wydatków, Wojewoda otrzymał w dniu 17 lipca 2020 r., natomiast podziału kwoty dotacji pomiędzy poszczególne samorzady dokonano 24 lipca 2020 r.

Wojewoda nie ponosił wydatków w ramach Projektu. Jego rola ograniczała się wyłącznie do przekazania środków samorządom. W wyniku badanej próby siedmiu jednostek stwierdzono, że po zakończeniu realizacji Projektu dokonały one zwrotu niewykorzystanej części dofinansowania w terminie zgodnym ze wskazanym w umowach podpisanych z Wojewodą (§ 7 ust. 2 i 3 aneksów do umów z samorządami).

(akta kontroli t. I, str. 26-42, 291-294, 311-313, t. II, str. 165-169, 301-305, 369-371)

W ramach Projektu, na terenie województwa łódzkiego najwyższe dofinansowanie otrzymały: Miasto Łódź (2031 tys. zł), powiat zgierski (767,8 tys. zł) oraz kutnowski (665,1 tys. zł), najniższe: samorząd województwa łódzkiego (17,5 tys. zł), powiat wierszowski (77,8 tys. zł), powiat brzeziński (81,3 tys. zł) oraz powiat pajęczański (84,2 tys. zł).

Najwięcej otrzymanych środków wydatkowały powiaty: pajęczański 100% otrzymanej kwoty, wieluński 99,9% oraz łódzki wschodni 99,6%, natomiast najmniej powiaty: piotrkowski 49,6% otrzymanej kwoty²⁰, kutnowski 72,5%²¹ oraz Miasto Łódź 76,5%²². Przyczynami niewykorzystania przez samorzady pełnej kwoty otrzymanego dofinansowania były m.in.: krótki termin realizacji Projektu, brak dostępności sprzętu komputerowego na rynku, niejasności w prowadzeniu postępowań o zamówienia publiczne oraz w przypadku powiatu piotrkowskiego zakup mniejszej ilości asortymentu z powodu rezygnacji części rodzin zastępczych z udziału w Projekcie.

(akta kontroli t. II, str. 271-278)

W wyniku badania próby dokumentacji siedmiu samorządów stwierdzono, że poniesione wydatki były kwalifikowalne i ponoszone zgodnie z umowami zawartymi z Wojewodą oraz Wytycznymi do realizacji Projektu.

(akta kontroli t. II, str. 43-53)

2.2. Województwo łódzkie osiągnęło założony w Projekcie wskaźnik liczby podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19. Z zaplanowanych 1558 podmiotów, wsparciem objęto 2307, tj. o 67% więcej niż zakładano, z czego 1407 to rodziny zastępcze spokrewnione,

¹⁷ Wpływ środków na konto Banku Gospodarstwa Krajowego nastąpił w dniach od 5 do 11 sierpnia 2020 r.

¹⁸ W dniu 19 sierpnia 2020 r. 986 764,52 zł, w dniu 21 sierpnia 2020 r. 221 779,33 zł, natomiast w dniu 26 sierpnia 2020 r. 2750,06 zł za pośrednictwem rachunku w Narodowym Banku Polskich.

¹⁹ Zlecenia realizowano za pośrednictwem rachunku w Banku Gospodarstwa Krajowego.

²⁰ Wydatkowano 53,9 tys. zł z otrzymanych 108,5 tys. zł.

²¹ Wydatkowano 482,7 tys. zł z otrzymanych 665,1 tys. zł.

²² Wydatkowano 1555,1 tys. zł z otrzymanych 2031,4 tys. zł

637 rodziny zastępcze niezawodowe, 154 rodziny zastępcze zawodowe, 45 rodzinnych domów dziecka, 63 placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz jeden interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

(akta kontroli t. I, str. 398-429)

W województwie łódzkim wsparciem objęto łącznie 8394 osoby. Zakupiono i przekazano łącznie 117 oprogramowań dla dzieci z niepełnosprawnością; 1890 jednostek sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem; 1700 jednostek sprzętu multimedialnego; 142 366 maseczek; 484 628 rękawiczek; 8957 litrów środków dezynfekcyjnych²³; wyposażono także 85 miejsc kwarantanny/izolacji. Najwięcej sprzętu komputerowego zakupiono w Mieście Łodzi, powiecie zgierskim oraz kutnowskim; sprzętu multimedialnego w Mieście Łodzi, powiecie tomaszowskim i zgierskim, natomiast oprogramowania dla dzieci z niepełnosprawnością w powiatach: radomszczańskim, zduńskowolskim oraz bełchatowskim.

(akta kontroli t. I, str. 398-429)

Na dzień 31 grudnia 2020 r. w województwie łódzkim funkcjonowało 2999 podmiotów pieczy zastępczej (2925 rodzin zastępczych i 74 placówek opiekuńczo-wychowawczych), w których umieszczonych było łącznie 5395²⁴ dzieci (4239 dzieci w rodzinach zastępczych i 1141 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych). Wsparcie udzielono 2307 podmiotom (w tym 64 placówkom opiekuńczo-wychowawczym), tj. 77% podmiotom funkcjonującym na dzień 31 grudnia 2020 r. w województwie łódzkim. W wyniku realizacji Projektu wsparcie otrzymało 67% podmiotów więcej niż zaplanowało Ministerstwo (1558).

(akta kontroli t. I, str. 72-92, 398-429)

Wsparciem w ramach realizowanego Projektu w województwie łódzkim objęto od 100% podmiotów pieczy zastępczej funkcjonujących w powiatach: łęczyckim i sieradzkim do 45% w Mieście Łodzi.

Z badanej próby dokumentacji siedmiu samorządów²⁵ wynika, że wsparciem w powiatach: kutnowskim, skierniewickim, rawskim, zduńskowolskim oraz zgierskim pomocą objęto 100% planowanych podmiotów²⁶, w powiecie łaskim 98% planowanych podmiotów, a w Mieście Łodzi 45% planowanych podmiotów. Przyczynami nieobjęcia wsparciem wszystkich zaplanowanych podmiotów w Mieście Łodzi były m.in. rezygnacja części podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej z udziału w Projekcie, otrzymanie przez podmioty pieczy zastępczej sprzętu komputerowego z innych źródeł.

(akta kontroli t. I, str. 398-429, t. II, str. 35-42)

2.3. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z 23 października 2020 r.²⁷ od dnia 24 października 2020 r. do dnia 8 listopada 2020 r. na obszarze kraju ograniczono funkcjonowanie publicznych i niepublicznych szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży w zakresie dotyczącym klas IV-VIII oraz szkół podstawowych dla dorosłych, szkół ponadpodstawowych, placówek kształcenia ustawicznego i centrów kształcenia zawodowego. Natomiast zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 5 listopada 2020 r.²⁸ od dnia 9 listopada 2020 r. do 29 listopada 2020 r. ograniczono także funkcjonowanie publicznych i niepublicznych szkół podstawowych dla dzieci w klasach 0-III oraz ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych. Kolejnymi rozporządzeniami przedłużano ograniczenia

²³ Środki ochrony osobistej przekazano łącznie 8065 osobom.

²⁴ W tym 15 dzieci w pieczy zastępczej na terenie samorządu województwa łódzkiego.

²⁵ Sześciu powiatów oraz Miasta Łodzi.

²⁶ W powiecie kutnowski 157 podmiotów, skierniewickim 45, rawskim 37, zduńskowolskim 72, zgierskim 170.

²⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki zmieniające rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 1870, ze zm.).

²⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki zmieniające rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 1960, ze zm.).

w funkcjonowaniu szkół publicznych i niepublicznych, aż do zakończenia roku szkolnego 2020/2021.

Z badanej próby siedmiu samorządów wynika, że sprzęt komputerowy został zakupiony w przypadku powiatów łaskiego, rawskiego, skierniewickiego oraz zgierskiego w II połowie sierpnia 2020 r., w przypadku powiatu kutnowskiego, zduńskowolskiego oraz Miasta Łodzi w listopadzie 2020 r. Zakup sprzętu audiowizualnego, oprogramowania, a także wyposażenia miejsc kwarantanny/izolacji dokonano najszybciej w powiecie zgierskim, skierniewickim oraz rawskim, tj. w miesiącach sierpień-wrzesień 2020 r. W przypadku powiatu zduńskowolskiego oraz Miasta Łodzi zakup nastąpił najpóźniej, tj. w miesiącach listopad-grudzień 2020 r.²⁹.

Sprzęt komputerowy w łącznie 25 samorządach województwa łódzkiego przekazywano dzieciom w terminie od 26 sierpnia 2020 r. do 24 grudnia 2020 r. Najszybciej sprzęt przekazano w powiatach: wieluńskim (26-31 sierpnia 2020 r.) oraz w Piotrkowie Trybunalskim (27 sierpnia – 1 września 2020 r.), najpóźniej w powiatach: zduńskowolskim (20 listopada – 22 grudnia 2020 r.) oraz mieście wojewódzkim Łodzi (20 listopada – 24 grudnia 2020 r.). Łącznie sprzęt komputerowy niezbędny do nauki w formie zdalnej otrzymało 2879 dzieci umieszczonych w podmiotach pieczy zastępczej na terenie województwa.

Na terenie 23 z 25 samorządów województwa łódzkiego, termin przekazania sprzętu komputerowego dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej pozwolił na jego wykorzystanie przez dzieci na potrzeby nauki zdalnej. W powiecie zduńskowolskim oraz w Mieście Łodzi przekazanie sprzętu dzieciom nastąpiło po dniu 9 listopada 2020 r., kiedy ograniczone było funkcjonowanie wszystkich placówek szkolnych.

Przyczyną dokonania zakupu sprzętu oraz jego rozdysponowania w listopadzie oraz grudniu 2020r. było m.in. późne rozstrzygnięcie postępowania o zamówienie publiczne z uwagi na brak ofert lub w odniesieniu do Miasta Łodzi z uwagi na długą procedurę spowodowaną złożeniem skargi do Krajowej Izby Odwoławczej przez jednego z dostawców.

(akta kontroli t. II, str. 279-293, 357-359)

2.4. Wojewoda Łódzki sprawował nadzór nad realizacją Projektu na terenie województwa m.in. poprzez monitorowanie osiągniętych wskaźników rezultatu, monitorowanie przestrzegania kwalifikowalności wydatków przez samorządy, a także bieżący postęp samorządów np. w ogłoszeniu zamówienia publicznego na zakup sprzętu, realizacji dostaw sprzętu czy też promocji Projektu, przestrzeganie obowiązków informacyjnych. Ponadto monitorowano wysokość niewykorzystanego dofinansowania i jego zwrotu na zasadach określonych w umowie, a także terminowość wylaniania dostawców sprzętu komputerowego, audiowizualnego i środków ochrony indywidualnej oraz zasięgał informacji, czy samorząd podpisał umowę z wybranym dostawcą i dokonał płatności.

W wyniku badania próby dokumentacji siedmiu samorządów stwierdzono, że Wojewoda nie dokonał kontroli realizacji Projektu w jednostkach samorządu terytorialnego, co było niezgodne z § 6 pkt 4 i 10 umowy partnerskiej. Nieprawidłowość została szczegółowo opisana w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. II, str. 43-163)

W trakcie realizacji Projektu, tj. 13 listopada 2020 r. do ŁUW wpłynęła jedna skarga skierowana przez osobę będącą rodziną zastępczą dla trójki dzieci, mieszkającą na terenie powiatu tomaszowskiego. W skardze zarzucono, że powiat niewłaściwie rozpoznał potrzeby rodziny dotyczące otrzymanego sprzętu. Rodzina otrzymała

²⁹ W powiecie łaskim sprzęt zakupiono w miesiącach sierpień oraz październik 2020 r., natomiast w powiecie kutnowskim w miesiącach październik-grudzień 2020 r.

telewizor i drukarkę zamiast komputera. W odpowiedzi, Starosta wyjaśnił, że z uwagi na krótki czas na rozeznanie potrzeb, powiat tomaszowski uwzględnił zgłoszone potrzeby oraz wiek dziecka, dlatego rodzina otrzymała telewizor. Ponadto podkreślił, że dziecko uczące się otrzymało sprzęt w ramach użyczenia od szkoły. W dniu 25 listopada 2020 r., Wojewoda skierował do skarżącej odpowiedź zawierającą informację o możliwości użyczenia laptopa rodzinie. Ostatecznie zgodnie z umową użyczenia z dnia 19 stycznia 2021 r. powiat tomaszowski przekazał ww. rodzinie sprzęt w postaci laptopa.

(akta kontroli t. I, str. 379-397, t. II, str. 271-274)

Z badanej próby dokumentacji siedmiu samorządów wynika, że sześć z siedmiu samorządów, zgodnie z § 2 ust. 2 umów z samorządami, każdorazowo zwracało się do Wojewody z prośbą o wyrażenie zgody na dokonanie zmian w kosztorysie. Stwierdzono jednak, że Miasto Łódź nie wystąpiło do Wojewody z wnioskiem o wyrażenie zgody na przekroczenie ceny jednostkowej zestawu komputerowego o 36,87 zł³⁰. Miasto Łódź poinformowało o przekroczeniu ceny jednostkowej pisemnie w dniu 28 stycznia 2021 r. Do poinformowania w formie pisemnej i uzyskania zgody Wojewody na dokonanie zmian w kosztorysie, zobowiązywał § 2 ust. 2 umowy z samorządem. Ponadto zgodnie z Wytocznymi realizacji Projektu koszt jednostkowy sprzętu komputerowego miał nie przekroczyć kwoty 3 tys. zł, przy czym w uzasadnionych przypadkach za zgodą Wojewody w odniesieniu do sprzętu komputerowego i audiowizualnego oraz oprogramowania dla osób z niepełnosprawnością koszt jednostkowy mógł być wyższy. Wojewoda w dniu 7 stycznia 2021 r. zatwierdził w aplikacji CAS sprawozdanie końcowe złożone przez Miasto Łódź w dniu 31 grudnia 2020 r. uznając tym samym jego prawidłowość, zgodnie z § 2 ust. 3 umowy z samorządem.

Z wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora WRiPS wynika, że ŁUW ze względu na fakt, że środki finansowe na realizację Projektu, Miasto Łódź wydatkowało do 15 grudnia 2020 r., a termin realizacji zadania i złożenia sprawozdania końcowego przypadał na 31 grudnia 2020 r. Wojewoda Łódzki zaakceptował to przekroczenie przyjmując wyjaśnienie Dyrektora MOPS w Łodzi.

(akta kontroli t. I, str. 269-273, t. II, str. 37, 43-53, 101-163)

Z badanej próby siedmiu samorządów wynika, że podczas realizacji Projektu zmagaly się one z takimi problemami jak: brak możliwości dokonania we właściwym czasie zakupu sprzętu komputerowego z powodu jego deficytu na rynku; utrudnienia w dokonywaniu zakupów z uwagi na sytuację epidemiczną i wprowadzone obostrzenia, krótki termin realizacji Projektu.

(akta kontroli t. I, str. 469-492, t. II, str. 35)

2.5. Realizacja Projektu zakończyła się 31 grudnia 2020 r. Zgodnie z umową partnerską, Wojewoda złożył sprawozdanie końcowe z realizacji projektu w dniu 8 stycznia 2021 r. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. 10 listopada 2021 r., ŁUW nie miał informacji o zatwierdzeniu sprawozdania przez Ministerstwo.

W wyniku badania próby dokumentacji siedmiu samorządów stwierdzono, że zwrotu niewykorzystanych środków dokonano zgodnie z § 6 ust. 2 aneksów do umów z samorządami.

Z wyjaśnień udzielonych przez Ministra wynika, że rozliczenie Projektu przeprowadzane było poprzez złożenie wniosku o płatność (częściowego) obejmującego jednostki samorządu powiatowego i wojewódzkiego, które zakończyły jego realizację 30 października 2020 r. oraz końcowego wniosku o płatność zawierającego wydatki pozostałych samorządów uczestniczących w Projekcie, które zakończyły jego realizację 31 grudnia 2020 r. Wniosek o płatność dotyczący beneficjentów, którzy zakończyli realizację 30 października 2020 r. został

³⁰ Zakupiono sześć zestawów komputerowych.

zaakceptowany przez Instytucję Pośredniczącą i przekazany do Instytucji Certyfikującej. Skorygowany wniosek końcowy zawierający rozliczenia pozostałych beneficjentów, którzy zakończyli realizację 31 grudnia 2020 r. został przekazany Instytucji Pośredniczącej 7 lipca 2021 r. i jest aktualnie analizowany i weryfikowany na podstawie przekazanej dokumentacji. Ostateczne rozliczenie Projektu będzie możliwe po otrzymaniu informacji od Instytucji Pośredniczącej o zaakceptowaniu wniosku końcowego.

(akta kontroli t. I, str. 26-43, 102-104, 259, 269, 295-296, 398-429, 440-443, 450, t. II, str. 43-53)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nieprzeprowadzenie kontroli w jednostkach samorządu terytorialnego realizujących Projekt, co było niezgodne z § 6 pkt 4 i 10 umowy partnerskiej, zgodnie, z którymi ŁUW, jako Partner Projektu był do tego zobowiązany.

W toku kontroli stwierdzono, że Wojewoda do dnia zakończenia czynności kontrolnych (tj. 10 listopada 2021 r.) nie dokonał kontroli w żadnej z 25 jednostek samorządu terytorialnego, z którymi podpisał umowy na realizację Projektu. W opinii NIK kontrole te były niezbędne tym bardziej, że podczas zatwierdzania sprawozdań końcowych samorządów z realizacji Projektu nie dokonano weryfikacji dokumentów źródłowych m.in. dowodów księgowych.

Z wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora WRiPS wynika, że prawidłowość rozliczenia środków finansowych była weryfikowana przez ŁUW z dokumentacją Projektu oraz zestawieniem wydatków poniesionych ze środków otrzymanego dofinansowania. W przypadku stwierdzenia niezgodności każdorazowo kierowano prośby do samorządów o weryfikację dokumentów, ich korektę oraz przedstawienie wyjaśnień. Dyrektor wskazał, że przyczyną braku kontroli realizacji przedmiotu umów przez Wojewodę Łódzkiego były m.in. nadmiar pracy i obowiązków pracowników Wydziału, a także stan epidemii i związana z tym praca w formie pracy zdalnej, która uniemożliwiła przeprowadzenie kontroli w siedzibie samorządów. Dyrektor podkreślił, że planuje ujęcie przedmiotowych kontroli w planie kontroli ŁUW na 2022 r.

(akta kontroli t. II, str. 43-163, 180-182)

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewoda Łódzki terminowo zrealizował Projekt na terenie województwa łódzkiego osiągając wskaźnik liczby podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19. Zakup sprzętu komputerowego w 23 z 25 samorządów pozwolił na jego rozdysponowanie w terminie umożliwiającym korzystanie z niego przez dzieci umieszczone w pieczy zastępczej podczas ograniczeń w funkcjonowaniu placówek szkolnych. Wojewoda prawidłowo złożył sprawozdanie z realizacji Projektu (§ 6 pkt 11 umowy partnerskiej). W trakcie kontroli stwierdzono, że Wojewoda nie dokonał kontroli w jednostkach samorządu terytorialnego realizujących Projekt, co było niezgodne z § 6 pkt 4 i 10 umowy partnerskiej.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnioskuje o przeprowadzenie kontroli realizacji Projektu w jednostkach samorządu terytorialnego województwa łódzkiego realizujących Projekt, w tym weryfikację dokumentów źródłowych m.in. dowodów księgowych stanowiących podstawę rozliczenia projektu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

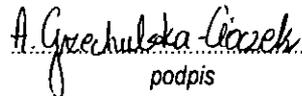
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

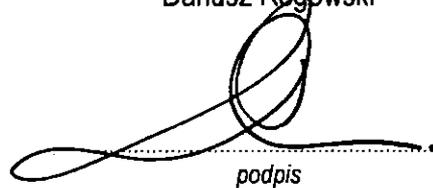
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, ²⁹..... listopada 2021 r.

Kontroler
Anita Grzechulska-Cioczek
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy, Spraw
Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

.....
podpis